

Van: Natuurpunt <noreply.natuurpunt@modulas.be>
Aan: veerle.solia@amsab.be
Datum: 06/16/2011 04:56 PM
Onderwerp: Vlinder.flits

Vlinder.flits

15 juni 2011

- [Een bijzonder vlinderjaar](#)
- [Vroege vlinders](#)
- [Een voorjaar vol bijzondere motten](#)
- [Nieuwe soorten ontdekt](#)
- [Tuinvlindertelling editie 2011 en verslag 2010](#)
- [Op zoek naar bosvlinders](#)
- [Nachtvlinders overdag](#)

Een bijzonder vlinderjaar

2011 is nu al een bijzonder vlinderjaar. De extreem zachte lentetemperaturen hebben een sterk effect gehad op onze warmteminnende vlinders. Verschillende soorten zijn 3 weken voor op hun normale vliegtijd! Een aantal van hen heeft waarschijnlijk kunnen profiteren van de mooie dagen. Het warme weer dreef ook enkele heel bijzondere soorten naar onze streken. Maar andere soorten hebben dan weer te lijden onder de droogte, omdat hun leefgebieden of waardplanten verdrogen. Vooral habitatspecialisten zijn gevoelig aan extreme weersomstandigheden die steeds vaker optreden tgv klimaatverandering.

Vroege vlinders

Heel wat vlinders waren er vroeg bij dit jaar. Zo was de vliegtijd van het Bont dikkopje begin juni al gedaan, terwijl ze normaal tot eind juni vliegen. Begin april werden al Groot dikkopjes gezien en half mei waren ze al talrijk, waar dat in andere jaren pas half juni is.

De Kleine vos is terug van weggeweest, en wordt na verschillende jaren van afwezigheid de voorbije 2 jaar zowat overal in het land terug gezien. De tweede generatie was al in mei volop actief, normaal is dat pas in juni. Opmerkelijk was dat ook de heel bijzondere Grote vos 4 keer meer werd gemeld dan vorig jaar, en ook ver buiten de gekende leefgebieden (foto: Gauthier Jacobs).

Ook de Grote weerschijnvlinder lijkt talrijker én vroeger dan vorig jaar. Bont zandoogjes lijken er dan weer een pak minder te zijn dan vorig jaar.

De Kleine parelmoervlinder heeft na het noorden van Limburg nu ook de Turnhoutse Kempen 'veroverd'. Ze zijn op dit eigenste moment te vinden. Ook het Bruin zandoogje en de Eikenpage zijn er al. Daarnaast zijn ook van veel soorten de tweede generaties actief, bv. van Boomblauwtje, koolwitjes, en zelfs al zomervormen van het Landkaartje.

Een voorjaar vol bijzondere motten

Het aantal nachten met zachte temperaturen en goede omstandigheden om nachtvlinders te kijken, was dit jaar ongewoon hoog. Het contrast met het voorjaar van 2010 is dan ook enorm. Verspreid over het Vlaamse land doken zeer zeldzame soorten in tuinen op. De eerste **Schijnnonvlinder** voor de provincie Antwerpen werd waargenomen in Laakdal, een populatie **Strooiselstipspanners** huist in Linden en het zelden geziene **Grijs weeskind** liet zich opmerken in Poperinge. Carlo Vanderydt werd het voorbije weekend verrast door twee topsoorten in zijn Hasseltse stadstuin: **Purperen stipspanner** en **Grauwe stofuil**. Deze laatste betreft een primeur voor België! In Wallonië voegde Ludwig Jansen nog een soort aan de Belgische lijst toe: de **Scheutboorder Lampronia rupella**. De tweede Vlaamse waarneming van de **Zoomvlekspanner** gebeurde op hooguit enkele

honderden meter van de eerste melding uit juni 2009, dus waarschijnlijk is dit een populatie!

Nieuwe soorten ontdekt

Nieuwe soorten verschijnen niet zo vaak, zeker niet in de goed onderzochte groep van Europese dagvlinders. Twintig jaar geleden ontdekte men dat het Boswitje (*Leptidea sinapis*) een sterk gelijkend broertje had, het Verborgen boswitje (*Leptidea reali*). Recent onderzoek toont nu echter aan dat het niet om twee maar om drie soorten gaat. De derde soort wordt *Leptidea juvernica* genoemd. De wetenschappers toonden aan dat de drie soorten op basis van genetische kenmerken duidelijk van mekaar onderscheiden kunnen worden. Het is nog niet geweten in welke mate ze ook ecologisch van elkaar verschillen. De samenvatting van het artikel vind je **op de website van Nature**.

Écht nieuw was dit jaar de Kleine weerschijnvlinder (foto: Robin Vermeylen). Die was al tientallen jaren niet meer in Vlaanderen gezien, maar werd op 2 weken tijd op 3 verschillende plaatsen gezien. Ook in Nederland werd 1 exemplaar aangetroffen. En op het Nederlandse deel van de Sint-Pietersberg werd voor het eerst in jaren een Groot geaderd witje gesignaleerd. Waarschijnlijk zijn deze bijzondere vondsten het gevolg van de lange warme periodes, waardoor vlinders langer kunnen vliegen en dus grotere afstanden afleggen. Afhankelijk van de windrichting, kan je dan soorten uit het zuiden of het oosten verwachten. Na een paar dagen zuidenwind werden bijvoorbeeld al heel wat kolibriefvlinders gemeld. Distelvlinders daarentegen nog niet, op een enkel exemplaar na. Maar zoiets kan snel veranderen als het weer terug omslaat. Zeker de moeite dus om het weerbericht in de gaten te houden en de ogen open te houden tijdens je zomerse uitstapjes.

Tuinvlindertelling editie 2011 en verslag 2010

Op zaterdag 6 en zondag 7 augustus worden weer in veel tuinen de vlinders geteld. Sinds 2007 organiseert Natuurpunt jaarlijks dit vlindertelweekend om de toestand van de meest algemene dag- en nachtvlinders in het land in de gaten te houden. Na 4 jaar werden al veel cijfers bijeengebracht, waaruit interessante conclusies getrokken kunnen worden. Die werden samengevat in een rapport dat de resultaten van het telweekend en de maandelijkse tellingen van 2010 bespreekt en vergelijkt met de voorgaande jaren. **Download het rapport hier**.

Hopelijk tel jij dit jaar ook (weer) mee! Noteer alvast het eerste weekend van augustus in je agenda. Je kan ook nu al van start gaan en meedoen als **maandelijkse teller**. Alle info op **www.vlindermee.be**

Op zoek naar bosvlinders

De **Bruine eikenpage** is de eerste van 3 soorten waarvoor momenteel door Natuurpunt Studie, INBO en UCL een soortbeschermings-programma wordt opgemaakt in opdracht van de Vlaamse overheid. De eerste stap in zo'n plan is natuurlijk een goede kennis van de verspreiding. Hiervoor zijn jouw waarnemingen essentieel! Zeker van soorten met een verborgen levenswijze zoals de Bruine eikenpage is nog lang niet alles geweten. Gericht zoeken op kansrijke plaatsen levert dan de beste resultaten op. **Deze inventarisatiefiche van Natuurpunt Studie** helpt je op weg met tips over hoe en waar te zoeken. Wie op pad wil gaan, doet dat best snel. Normaal gezien vliegt de Bruine eikenpage vanaf eind juni, maar het **overzicht van de waarnemingen** toont dat ze dit jaar is al van begin juni actief is. Wacht niet te lang, het vliegseizoen duurt meestal maar enkele weken! (foto: Marc Herremans)

Ook de **Kleine ijsvogelvlinder** is aanzienlijk vroeger dit jaar, **zie maar in deze grafiek**. Het is dus nu het moment om de soort te zoeken in vochtige bossen met wilde kamperfoelie.

Naast deze 2 pareltjes, bestaan er nog een heleboel andere typische 'bosvlinders'. In het juni nummer van Natuur.blad kan je met hen kennismaken. Een voorproefje van dit artikel vind je op **www.natuurpunt.be/vlinderbos**

Nachtvlinders overdag

Wie nu op vlinderexcursie trekt, komt wellicht ook nachtvlinders tegen. Soms gaat het om nachtactieve soorten die per ongeluk opgeschrikt worden, maar vaak zijn het zogenaamde 'dagactieve' nachtvlinders: nachtvlinders die (vrijwel) enkel overdag rondfladderen. Hieronder stellen we 5 opvallende en algemene soorten voor:

Bruine daguil: bruine uil, met oranje-achtige tekening op de achtervleugel, die zich makkelijk laat opjagen uit het gras. Te vinden in niet te droge graslanden en wegbermen.

Zilverstreep: een onmiskenbaar, klein uiltje met opvallende witte dwarsstrepen. Laat zich opjagen uit het gras. Komt voor in droge tot vochtige hooilanden.

Bruine snuituil: deze hoofdzakelijk nachtactieve soort laat zich zeer gemakkelijk opjagen uit de vegetatie. Te vinden nabij zijn waardplant Grote brandnetel.

Klaverspanner: een opvallend zwart-wit spannertje dat zowel overdag als 's nachts vliegt. Te vinden in allerlei (matig voedselrijke) graslanden.

Gestreepte goudspanner: deze opvallend gekleurde soort verschuilt zich overdag meestal aan de onderkant van bladeren, vaak in struiken. Ze laat zich snel opjagen. Vrij gemakkelijk te vinden in houtkanten en tuinen.

Op de volledig vernieuwde website microlepidoptera.nl worden momenteel ook 6 opvallende micro-nachtvlinders in de kijker gezet.

Wil je deze nieuwsbrief niet meer ontvangen ? Klik dan [hier](#).
Heb je opmerkingen of vragen? Mail dan naar vlinders@natuurpunt.be.